

Sp. zn. 3641/2019/VOP/PF
Č. j. KVOP-47727/2019
Datum 22. října 2019

Vážená paní
Mgr. Ing. Markéta Hoidekerová
ředitelka sekce ústředního ředitele ČSSZ
Česká správa sociálního zabezpečení
Křížová 25
225 08 Praha 5

Vážená paní ředitelko,

ráda bych Vás seznámila se závěry, k nimž jsem dospěla při šetření podnětu paní A., bytem xxx, RČ yyy (dále také „stěžovatelka“), ve věci výplaty dávek nemocenského pojištění.

Zjistila jsem, že Pražská správa sociálního zabezpečení (dále také „PSSZ“) pochybila při výplatě dávek nemocenského pojištění, protože dávky chybně zúčtovala a překročila zákonné lhůty pro jejich výplatu.

Podrobnosti následují.

Z podnětu a podkladů k němu přiložených vyplynulo, že dne 28. 1. 2019 utrpěla stěžovatelka v Itálii úraz. Požádala proto prostřednictvím svého zaměstnavatele o přiznání dávek nemocenského pojištění. Ke dni podání podnětu, tj. ke 2. 6. 2019, stěžovatelka neobdržela dávky nemocenského pojištění a ani písemné sdělení, co je důvodem takového prodlení. Stěžovatelka telefonicky kontaktovala PSSZ s dotazem, kdy jí budou dávky vyplaceny. Bylo jí sděleno, že PSSZ eviduje přeplatek na dávce nemocenského pojištění za předchozí pracovní neschopnost, což je důvodem, proč PSSZ dávky neodeslala. Stěžovatelka se nacházela v tíživé sociální situaci. Čtyři měsíce byla bez jakéhokoliv příjmu, a proto souhlasila se stržením přeplatku za jeden den předchozí pracovní neschopnosti, přestože písemné sdělení o povinnosti vrátit přeplatek neobdržela. Stěžovatelka poukázala na to, že vznik přeplatku na předchozí dávce nemocenského nijak nezavinila, přesto jí PSSZ zadržovala výplatu aktuální dávky.

Na základě podnětu stěžovatelky jsem zahájila šetření postupu PSSZ a požádala jsem Českou správu sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) o stanovisko a kopii spisové dokumentace.

ČSSZ k případu předně uvedla, že nemocenské za období od 12. 2. 2019 do 30. 4. 2019 z dočasné pracovní neschopnosti (dále jen „DPN“) č. bbb ve výši 62 176 Kč stěžovatelce již PSSZ poukázala na účet dne 4. 6. 2019 a nemocenské z téže DPN za období od 1. 5. 2019 do 31. 5. 2019 poukázala stěžovatelce na účet dne 11. 6. 2019.

ČSSZ nastalou situaci popsala následovně.

Dne 29. 1. 2019 vydal lékař rozhodnutí o DPN¹, na jehož základě stěžovatelka požádala PSSZ o přiznání dávek nemocenského pojištění. Dne 28. 2. 2019 PSSZ obdržela přílohu k žádosti o dávku. Dne 5. 3. 2019 pak IV. díl DPN (žádost o nemocenské) spolu s potvrzením o trvání DPN ke dni 28. 2. 2019 a záznamem o úrazu.

Při zpracování žádosti PSSZ zjistila nesoulad ve vyloučených dobách za předchozí DPN z června 2018. PSSZ proto dne 14. 3. 2019 telefonicky kontaktovala mzdovou účetní zaměstnavatele stěžovatelky s výzvou o zaslání opravy přílohy k žádosti o dávku. Jelikož mzdová účetní zaměstnavatele nereagovala, zaslala PSSZ zaměstnavateli dne 2. 4. 2019 písemnou výzvu. Dne 4. 4. 2019 obdržela PSSZ potvrzení o DPN ke dni 31. 3. 2019. Dne 4. 4. 2019 zaměstnavatel stěžovatelky zaslal PSSZ vyjádření, ve kterém sděluje, že při předchozí nemoci dne 18. 6. 2018 odpracovala stěžovatelka celou plánovanou směnu. Vzhledem k tomu, že na příloze k žádosti o dávku k předchozí DPN č. aaa tuto informaci zaměstnavatel nevyznačil, vznikl na předchozí dávce nemocenského pojištění přeplatek za jeden den. Dne 7. 5. 2019 obdržela PSSZ potvrzení o trvání DPN č. bbb ke dni 30. 4. 2019.

Dne 17. 5. 2019 prostřednictvím elektronické komunikace PSSZ stěžovatelku požádala o kontakt, aby jí mohla vysvětlit nastalou situaci ohledně vzniku přeplatku na dávce nemocenského pojištění.

Dne 28. 5. 2019 PSSZ obdržela souhlas stěžovatelky se stržením přeplatku za jeden den z předchozí dávky nemocenského z aktuální dávky nemocenského. PSSZ poté dávku nemocenského za celé období od 12. 2. 2019 do 30. 4. 2019 zpracovala a vyplatila. Následně PSSZ obdržela potvrzení o trvání DPN ke dni 31. 5. 2019 a dávku za období od 1. 5. 2019 do 31. 5. 2019 PSSZ obratem vyplatila.

Níže Vás seznámím se svým hodnocením.

Lhůta pro výplatu dávky

Výplata dávek nemocenského pojištění musí být podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, provedena v zákonných lhůtách. Podle § 110 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění se dávky vyplácejí nejpozději ve lhůtě do 1 měsíce následujícího po dni, v němž byl stanovený doklad pro nárok na výplatu dávky doručen okresní správě sociálního zabezpečení, je-li plátcem dávek okresní správa sociálního zabezpečení (v daném případě PSSZ).

PSSZ měla dávku nemocenského vyplatit ve lhůtě jednoho měsíce následujícího po dni, kdy obdržela přílohu k žádosti o dávku, IV. díl DPN spolu s potvrzením o trvání DPN ke dni 28.

---

1 Tiskopis rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti má 5 dílů. I. díl – Hlášení OSSZ o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, II. díl – Průkaz práce neschopného pojištěnce a hlášení OSSZ o ukončení dočasné pracovní neschopnosti, III. díl – Hlášení zaměstnavateli o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, IV. díl – Žádost o nemocenské a V. díl – Rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti – hlášení zaměstnavateli.

2. 2019 a záznamem o úrazu. Jelikož tak v uvedené lhůtě neučinila, porušila povinnost podle § 110 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění.

ČSSZ ve svém vyjádření sama uznala, že PSSZ dávku nevyplatila v zákonných termínech. O pochybení PSSZ při výplatě dávek nemocenského, pokud jde o dodržení zákonného termínu výplaty, tak není sporu.

Odpovědnost za přeplatek a zúčtování dávky

Pražská správa sociálního zabezpečení v rozporu se zákonem podmiňovala výplatu dávek, na které měla stěžovatelka nárok, tím, že stěžovatelka uhradí přeplatek na dávce za předchozí období DPN. PSSZ žádala od stěžovatelky uznání závazku uhradit přeplatek na nemocenském za předchozí DPN, přičemž za tento přeplatek nebyla stěžovatelka zodpovědná.

K uvedenému postupu neměla PSSZ oporu v zákoně. V první řadě je třeba zdůraznit, že pokud byly na příloze k předchozí žádosti o DPN nesprávně vykázány vyloučené dny, jednalo se o pochybení zaměstnavatele, nikoliv pochybení stěžovatelky. Zákon o nemocenském pojištění spojuje s porušením povinnosti sdělit OSSZ správné údaje pro výplatu dávky vznik odpovědnosti zaměstnavatele za přeplatek ve smyslu ustanovení § 124 odst. 1. věty druhé zákona.²

ČSSZ jsem se proto dotázala, zda PSSZ vydala rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek na dávce nemocenského pojištění vůči stěžovateli.

ČSSZ sdělila, že se na stěžovatelku PSSZ obrátila primárně proto, že byla osobou, která měla ze vzniku přeplatku majetkový prospěch. PSSZ rozhodnutí o přeplatku nevydala, neboť provedla zúčtování dávky podle § 153 odst. 1 písm. e) zákona o nemocenském pojištění ve zkráceném řízení, ve kterém se rozhodnutí nevydává.

K tomu uvádím, že v daném případě právní úprava zúčtování přeplatku vůbec neumožňuje. Zúčtování přeplatku upravuje § 124 odst. 8 zákona o nemocenském pojištění: „*Pojištěnci nebo jinému příjemci dávky, kterému byla vyplacena dávka, která mu nenáležela, avšak za totéž období mu náležela jiná dávka, se přeplatek na vyplacené dávce zúčtuje s dávkou nebo s jejím doplatkem, která za toto období náleží.*“

Z citovaného ustanovení vyplývá, že zúčtování je možné pouze v případě, kdy v témže období pobíral pojištěnec nebo jiný příjemce souběžně dávky, přičemž na jednu dávku měl nárok a na druhou mu nárok nenáležel.

---

² Ustanovení § 124 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění - Pojištěnec nebo jiný příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, anebo jinak zavinil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce. Jestliže jiná fyzická osoba nebo právnická osoba zavinila, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinna uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce.

Komentář³ k tomuto ustanovení zákona o nemocenském pojištění uvádí: „Ustanovení navazuje na § 48 (souběh nároků na výplatu různých dávek) a jeho účelem je, aby nebyl současně vymáhán přeplatek na jedné dávce a současně poukazován doplatek na jiné dávce (např. pojištěnec pobíral ošetřovné, ačkoliv byl uznán dočasně práce neschopným a měl nárok na nemocenské).“

Ustanovení o zúčtování přeplatku na případ stěžovatelky s ohledem na výše uvedené nedopadá. PSSZ měla vydat rozhodnutí o přeplatku vůči zaměstnavateli a nikoliv provést zúčtování dávky. Právní úprava jasně vymezuje, kdo nese odpovědnost za přeplatek bez ohledu na to, zda ten, kdo přeplatek zavinil, z něj má nebo nemá majetkový prospěch.

Závěrem musím uvést, že nezákoný postup PSSZ významně zasáhl do sociální situace stěžovatelky. Je nepřijatelné, aby PSSZ ponechala stěžovatelku po tak dlouhou dobu bez dávky, na kterou měla nárok. Stěžovatelka vznik přeplatku na předchozí dávce nezavinila. Odpovědnost za přeplatek v daném případě má zaměstnavatel stěžovatelky. Nad rámec uvedeného upozorňuji, že přeplatek byl v řádu stokorun a PSSZ stěžovatelce zadržovala výplatu dávky, která ke dni 4. 6. 2019 dosahovala částky 62 176 Kč.

Vážená paní ředitelko, šetření podnětu stěžovatelky podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv končím s konstatováním pochybení PSSZ. Věřím, že se ČSSZ uznává pochybení a souhlasí s mým hodnocením, proto zajistí, aby k obdobným pochybením v budoucnu nedocházelo.

Stěžovatelku jsem současně vyrozuměla o možnosti požádat o náhradu škody, případně o přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

---

3 PŘIB, Jan, CIMLEROVÁ, Květoslava, CHOTĚBORSKÁ, Šárka. Zákon o nemocenském pojištění. Komentář. In: ASPI verze 2019 [právní informační systém]. © 2009 Wolters Kluwer ČR, a. s. [cit. 24. 9. 2019]. Kniha vyšla pod ISBN: 978-80-7357-448-2.